

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca se prične novo naročanje na zadnje četrtletje. Gg. naročnike prosimo, da naročnino o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slov. Narod“ pošiljamo samo onim, ki naprej plačajo naročnino.

„Slovenski Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta 3 gl. 30 kr.
Za jeden mesec 1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta 4 gl. — kr.
Za jeden mesec 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr.
Po pošti prejemati „ „ 3 „ — „

Opravništvo „Slov. Naroda“.

Kranjski deželni zbor.

Jutri se bodo vsled cesarskega patenta od 8. avgusta t. l. zbirali v ljubljanskej redutnej dvorani poslanci kranjskega deželnega zbora. Ugiblje se po časnikih in v privatnih krogih, kaj bodo ukrenili narodni poslanci, ali pojdejo v zbor ali ne. V nekaterih časnikih je celo uže bilo brati, da naši poslanci ne bodo vstopili v prihodnji deželni zbor, da ne morejo iti, ker so vezani po izjavah od 1878. in 1880. leta, da s tem pokažejo vladi, kako je narodna stranka razžaljena, da se nij bil zbor razpustil.

Povedano je uže bilo v „Slov. Narodu“, da slovenski poslanci še nijso končno sklepali o svojem postopanju. Tedaj lahko razmotra vamo vprašanje vstopa ali izstopa, še celo potrebno se nam zdi, da povemo svoje razloge pro et contra in ob enem razjasnimo položaj, v katerem se nahajajo poslanci in cela narodna stranka vladi in zboru nasproti, pa da odkrijemo nasledke, ki bi po našem mnenji izvirali iz zapuščenja deželnega zbora.

Pred vsem moramo konstatovati, da naš deželni zbor ostane sklepčen, če prav slovenskih poslancev ne bo v njem, kajti nasprotnih je 20, tedaj še jeden nad število 19 poslancev, potrebno k sklepanju. Če se slovenski poslanci odpovedó mandatom, to ne bode motilo zbora v poslovanju in prvi nasledek bode, da vlada za izstopivše poslance razpiše nove volitve. Kdor misli, da bode vlada vsled narodne demonstracije razpustila zbor, se vara, ker je zbor s cesarskim patentom sklican in cesar svojega podpisa ne bode preklical. Tega, kar si tedaj želimo, da bi bil namreč zbor razpuščen, tega ne dosežemo po izstopu naših poslancev iz zbora. V tem oziru ne delajmo si nobenih iluzijonov!

Vsi se spominamo prežalostnih časov, ko so leta 1877. se vršile volitve pod najhujšim pritiskom Auerspergovе vlade. Volitve so nepostavne, neveljavne, tako je sodila cela dežela, v tem zboru naši poslanci ne smejo ostati. A poslanci so šli v zbor 1878. leta, so tam z vso odločnostjo trdili, da so volitve nepostavne, pa ko je le večina potrdila volitve, narodni poslanci nijso zapustili zbora, ampak ostali so v njem ter se udeleževali debat in sklepov. Ta čas je vladal Lasser-Auerspergov zistem in na-

rodnim poslancem se z ozirom na politični položaj nij zdelo ugodno, zapustiti zbor in početi uže zdavnaj od vsega sveta obsojeno pasivno politiko.

Ko je nastopil grof Taaffe, so se narodni poslanci l. 1879. do njega obrnili s prošnjo, naj nasvetuje cesarju razpust kranjskega zbora, kajti ta zbor je nepostaven, tedaj nij več mogoče poslancem udeleževati se ga. A leta 1880. je spet bil tak političen položaj, da so narodni poslanci za potrebno spoznali, udati se in zborovanja se udeležiti.

Minola so zdaj uže 4 leta, odkar je zbor izvoljen, pri obeh zborovanjih videli smo v njem sedeti in slišati v njem govoriti naše poslance, in zdaj je najedenkrat nastal silen hrup, da bi slovenski poslanci ravnali proti svoji časti in proti narodnim interesom, ko bi zopet storili kar so mirno prakticirali skozi štiri leta in tri mesece, ne da bi jih bila vest pekla, t. j. ko bi se tudi še v petem letu vsedli na svoje stole v redutnej dvorani.

Če človek ališi to časnikarsko šumenje in hrupenje, se nehoté vpraša, kaj pa se je zgodilo tacega, da je treba zapustiti pot dozdanje dejanske in delujoče politike ter poprijeti se skrhanega orodja pasivne politike, ki so jo naši časniki toli in tolikrat obsojali in katera je celo na Češkem naredila najgrši fiasko?

Mari je vlada na Kranjskem Auerspergov absolutizem? Ne! Na čelu stoji mož, ki ga visoko čisla ves slovenski narod in ki ga ljubi vse kranjsko prebivalstvo. Izstop narodnih poslancev iz zbora pa bi bila v prvi vrsti nezaupnica deželnemu predsedniku, vsaj tako bi se mu smatral

Listek.

Listi iz tujine.

XIV.

(Dnevniških črtic št. 1.)

Na Reki 2. aprila 1880.

Včeraj, prav na 1. aprila dan odpeljal sem se iz Bologne, a prav zares prišel sem semkaj po aprila, kajti čakati mi je do jutri zjutraj, da se morem naprej odpeljati proti Zagrebu čez Karlovec. Da se ne vozim vedno po jedne in iste progi in ker mi radi pomanjkanja časa nij bilo nikakor mogoče, da se vstavim v Ljubljani, ukrenil sem od Št. Petra udariti jo na Reko in od tam naprej. Nu, to se mi še sanjalo nij, da iz prvega pomorskega mesta slavnega Magyar-Orszaga, tako vsaj se začasno imenuje nekdanja hrvaška Reka, gre samo vsa-cih 24 ur jeden-jedin vlak. Kaj se hoče, saj človek mora biti še hvaležen, da mogočni magjarski modrijani vsaj še to privolijo ljudem, kajti

lahko bi tudi na vsake tri dni ali vsak teden izpustili jeden vlak, ter tako potovalcu dali tem več prilike, ogledati si blažene uspehe magjarskega vpliva na hrvaške Rieki. Jaz moram reči, da sem tega vpliva presneto malo opazil, kajti izveniši par napisov ulic z magjarskimi imeni ne vidi se nikjer, da bi to bilo „magjarsko“ mesto. Kmalu sem si ogledal splošne znamenitosti Reke, ter jo krenil popoldne na bližnji Trsat, od koder se uživa lep razgled na mesto z okolico in na morje. Tu naletel sem po golem naključju prijatelja iz Zagreba, prof. B. z nekaterimi gospodi hrvaškimi in prav prijetno smo se zabavali ves večer. Žal mi je, da rojaka in starega prijatelja svojega prof. Z. nijsem našel, da bi bila malo „drvarila“ po Reki.

Vožnja iz Bologne preko Ferrare, Padove, Vidma in Gorice zanimala me je prav malo, kajti dobro znana mi je ta proga. Vesel sem bil, blizu Gorice zopet slišati po dveh letih domače slovenske glasove, posebno na gori-

škem kolodvoru. Smijati se mi je bilo, ko sem videl, kako široko je zijal neki potujoč Lah, ko ga je nagovoril železniški poslužnik po slovenski, kajti mož je gotovo mislil, da v „irredenti“ je vse čisto italijanski, in čudno so mu bili na uho neznani slovenski glasovi.

V Št. Petru skusil sem takoj, kaj se pravi hitro potovati, kajti čakati mi je bilo do drugega jutra na vlak za Reko. Nu, nijsem se zmenil dosti, saj sva bila potrebna počitka, jaz in soproga moja, in dobro nama je delo spanje, prvo čez dalje časa na slovenske domače zemlji. Vožnja od Št. Petra do Reke zanimala me je, ker je bilo prvokrat, da sem se vozil po tej progi. Do Trnovega pridružil se nama je znan mi domoljub g. D. in pomenkovali smo se o domačih stvareh, a pozneje vozila sva se skorej do Reke čisto sama, znamenje, da tudi ta proga menda nema posebno živahnega prometa. Blizu Reke spremeni se jednolični značaj kraševski in odpre se lep razgled na morje in nekatera manjša primorska stanišča.

v višjih krogih in mi sami bodemo podkopali veljavo tistemu možu, pod katerega vladanjem smo se komaj malo oddahnili in začeli čutiti se svobodnimi državljani. Po pravici bi se nam smelo očitati, da smo jeli — po ledu plesati, ko se nam jedenkrat malo bolje godi.

Pa, kriče nekateri časnikarji, katerim je uže navada, da radi pretiravajo, Slovencem ta vlada še čisto ničesar nij dala. Priznavam, da slovensko narodno vprašanje je ostalo nerešeno in da bi vlada v narodnem oziru lahko bila več storila, a da se nič nam v prid nij zgodilo, to jo pretirano in neresnično. Zlasti na Kranjskem so se godile imenitne premembe in ako se slovenstvo na Kranjskem na trdne noge postavi, pomagano je s tem vsemu slovenskemu narodu, česar nij treba še dalje razpravljati. Na Kranjskem smo se znebili znanih voditeljev in hudih agitatorjev nasprotne stranke (Kaltenegger, Vesteneck, Onderka, Zindler Schöppel), deželni glavarnj je vlada ravnokar imenovala mirnega, nepristranskega, za blagostanje naše dežele iskreno vnetega moža in deželni naš predsednik je našega rodu ter pravično in objektivno vlada; on skrbi, da njegovi organi slovenske vloge slovenski rešujejo. Pri sodnijah se po najnovejših prikaznih tudi na bolje obrača. Velevažno pa je za našo narodnost, da je slovenščina uvedena učnim jezikom za večino predmetov na učiteljskih ljubljanskih in da je zdaj uradno od ministerstva izrečeno, da je ljubljansko učiteljske namenjeno slovenskim šolam in da slovenščine nezmožni učenci ne bodo sprejeti na tukajšnjih učiteljskih. To je lepa pridobitev, ki v svojih nasledkih vodi do popolne vpeljave slovenskega učnega jezika.

Rekel sem uže, da po izstopu iz zborane dosežemo razpusta, ampak zbor ostane sklepčen, zboruje naprej in v odsotnosti naših zastopnikov voli reklamacijski komisijon za zemljiški davek in odda svoje mnenje na znana vladna vprašanja gledé upravne reforme. Ali je res za Kranjsko, ki bi zemljiškega davka imela za 300.000 gld. menj plačevati odslej, vse jedno, kdo pride v reklamacijski komisijon, ki bo imel imenitno in težko nalogo, skrbeti, da pri reklamacijah od dežele do dežele Kranjska ne izgubi spet jednega dela od tega, kar se je posrečilo doseči po delovanji dozdanih zastopnikov v zemljiško-davkovskih komisijonih? Če slovenski poslanci ne stopijo v zbor, s tem napovedó boj in opozicijo vladi in s tem silijo tudi državne slovenske po-

slance, stopiti v opozicijo. Naj bi vender tistih novinarskih člankov pisci premislili, kam bi nas tirala ta najnovejša pasivna politika in kako škodljive nasledke bi imela v gmotnem in narodnem oziru, v gmotnem, ker bi potem zborovej večini malo mari bilo (? Ur.), kako se reši za Kranjsko vprašanje zemljiškega davka, v narodnem, ker bi se vlada tudi slovenskim terjatvam nasproti obnašala pasivno, če ne naravnost nasprotno. (? Uredn.)

Dosti bi se dalo še pisati in govoriti, pa uže iz teh kratkih opazk lahko vsak, kdor hladnokrvno sodi, sprevi, da moramo tudi zdaj, kakor vselej, tirati aktivno politiko, ne pa pasivne, da je tedaj želeli vstop narodnih naših poslancev v kranjski deželni zbor.

J. V.

Berolinec o Slovencih.

Ako čita človek neprenehoma surove napade ustavoverskih listih na naš slovenski narod, boleti mora posebno na tujem živečega rodoljuba srce, ker sramovati se mora skoraj domovine pri tujcih, ki zajemajo vso svojo politiko iz teh nesramnih nemških časopisov. Kako milo se mu stori, ko se čez mnogo let osebno z nova prepriča, kaka krivica se godi po židovskih repórterjih slovenskemu narodu; še posebno mu to dobro dé v pričo omikane Nemca, ki poln strašilnih predsodkov ogleduje našo divno domovino.

Imel sem srečo, lahko naglašam to na čast slovenskemu narodu, da sem se sprijaznil na svojem potovanji po Koroškem z imenitnim učenjakom, profesorjem berolinske univerze, in ga spremil potem v Bled, Bohinj in k Savici. Kako me je meril učenjak, ko sem mu pravil še na nemškej zemlji z navdušenjem, da sem Slovenec in da se trudim po svoji moči za boljšo bodočnost, svojega naroda. Dragi prijatelj, dejal je, obžalujem Vas, ker Vaš trud ne more imeti uspeha pri tako maloštevilnem in po naravi popolnem demoraliziranem ljudstvu! Močal sem ter težko čakal prilike, da izplačam njegovo iz ustavoverskih listov zajeto sodbo. Komaj tri ure pozneje, ko dospeva na romantično gorenjsko stran v pravo slovensko Švico, jame se zanimati moj znanec za našo domovino, rekoč: V resnici krasen je ta svet in čudim se, da bi v takem raji mogel živeti surov človek. Ko pa prideva v Lesce in potem v Bled in ko občuje s priprostim narodom, ki se je zbral v obilem številu okolo naju, poda mi roko in pravi: Prijatelj, odpu-

stite mi, žalil sem Vas neradovoljno, tako prijaznega, krepkega in v svojih nazorih poštenega ljudstva nijsem našel na vsem svojem potovanji! In ko se zaplete govorica na urad in šolo, se ne more prečuditi tujec, da si je po takem nenaravnem poduku pridobilo ljudstvo še toliko omike in samozavesti. Pri nas se germanizira mnogo uspešnejše, nadaljuje potem; pruski Poljak je preboječ in hlapčevski, da bi vstrajal moževsko in pogumno vladi nasproti, ki ga misli v nekaterih decenijah popolnem potujčiti. Drugače pri Vas. Kakor vidim, Vaš narod ima še prvotno moč v sebi, korenjašk je ostal, in v krepkem telesu biva tudi zdrav duh, ki se ne vpogne vsakemu pihljaju. Kjer najdem takove lastnosti, se veselim. Kdor ima in čuti moč v sebi do političnega življenja in politične svobode, naj živi in čaka boljše bodočnosti, ki mu priti mora; drugače pri demoraliziranem, izmolzenem plemenu, kakor

To so besede učenega nemškega moža, ki se je osebno skušal prepričati o našem položaji.

Kako pa naši renegatje? Žalostno je, sila žalostno, ka sinovi tiste matere, sramoté po svojih vražjih lažéh naš slovenski narod, da tujec s strahom zre čez našo mejo, dokler se sam o boljšem ne prepriča in s spoštovanjem o nas govoriti mora. Kedaj bode spoznal vender naš domači sovražnik svojo največjo krivico, ki jo dela svojemu ljudstvu, iz katerega se je rodil, katerega ljubi in spoštuje tujec, vsak pošten človek, le on ga zaničuje vpričo vsega sveta. Še le, kadar potihne ta domača kačja zalega, bode mogoč mir mej nemškim in slovanskim rodod, tedaj še le bomo pozabili tisočletne krivice, ker še le tedaj dobodemo svojo pravico, svojo moč in svobodo.

Zaradi tega je naš najsvetejši nalog, da porabimo vsako priliko in razložimo tujcem svoj položaj, svoje zahteve in dokažemo krivice, ki se nam godé. Spoštovati nas morajo tujci in se čuditi našemu neprestanemu boju, akoravno nas zaničujejo domače kukavice. Spoštovanje le jednega učenega tujca pa nam koristi lahko več, kot nam sto revnih kreatur škodovati more.

L—s.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. septembra.

Ko se je začul glas, da hoče Taaffe pomnožiti **gospodsko zbornico**, da hoče

V Zagrebu, 4. aprila 1880.

Nu, hvala Bogu in pa magjarskej železnici, koja me je potegnila do Karlovca, dospel sem srečno sinoči, tedaj tretji dan po svojem odhodu iz Bologne, sem v Zagreb. Nekako tiho in mirno se mi dozdeva, posebno pa gornje mesto, kjer se človek na dolgčas kar lahko „abonira“. In vender ima Zagreb dokaj več življenja in velikomestnega značaja, nego Ljubljana, kar je povsem naravno. Saj bi nekateri dragi moji sorojaki, v katerih prsih bijejo pragermanska srca, res menda najrajši, da Ljubljana v istini postane to, kar jo je imenoval pri nekej priliki prijatelj Z. „ein grosses Dorf“, se ve da nemška vas bi morala biti in ljubše bi jim bilo to, nego da postane slovensko središče zedinjene Slovenije, kakor je Zagreb hrvatsko, narodno središče, ki ima gotovo še lepo bodočnost pred seboj. Človek, ki hodi po svetu in vidi, kako se vsak narod, majhen ali velik, bori za svoje blagostanje, v resnici ne

more razumeti take kratkovidne filisterske politike, kakor jo tirajo nasprotniki one ideje, katera bi v prvej vrsti neizmerno koristila ravno Ljubljani, stvoreča iz nje središče velike, jednakonarodne skupine. In taki ljudje mečejo okolo sebe s frazami, katerih niti ne umejo, ter se nazivajo „patrijoti“. Pač čuden patrijotizem to! Nehoté mi se urivajo vedno take in jednake misli, kolikorkrat sem v Zagrebu, a se spominam na Ljubljano.

Priznati se mora, da Zagreb jako lepo napreduje v vsakem oziru in da se primerno prijetno dá živeti tam, posebno če človek nij navezan na mrtvo gorenje mesto, nego se more držati bolj živahnega dolenjega, okolo Illice, Jelačičevega ali pa Zrinjskega trga. Sploh se seli zdaj po malem vse v dolenje mesto in to je čisto naravno, kajti tu je pravo središče vsega gibanja. Justična palača združila bo lep broj uradov v dolenjem gradu, magistrat se bode morda tudi preselil, novo gledališče gra-

dilo se bode nasproti hotela „pri carji“ in kmalu bode v gorenjem gradu še mirneje, nego je uže zdaj in se bode tam lahko dolgčas prodajal na „klafre“, če bo kaj kupcev zanj. Nu, kakor sem uže rekel, komur nij treba držati se tihega gorenjega grada, ta prav dobro izhaja in se mu nij treba dolgočasiti. Kavarne zagrebške n. pr. morejo se na stran staviti vsakemu velikemu mestu in je v njih ves dan jako živahno gibanje. Časopisov nahaja se samo v jednej več, kakor morda v vseh ljubljanskih skupaj.

12. aprila 1881.

Ker mi je ostati tukaj ves mesec, da odpojem 12 izvanrednih predstav, za katere sem bil pozvan v Zagreb, in mi je vedna hoja v kreber zoprna, treba mi je bilo, da se, akoravno nerad, preselim v gorenji grad. Nerad zapustil sem živo Illico in jo zamenjal s primerno še najmenj tihim Markovim trgom. Prav originalno je moje stanovanje, namreč iz

novih mož v njej, zakričali so ustavoverci in se zvižali in iskali orožja, s katerim bi šli ubijati ministerstvo in zdanjo večino avtonomistično. To imenovanje novih udov bode hud udarec za ustavoverce, priznavajo sami, ker je vendar pričakovati, da bode Taaffe poklical le sebi prijazne može v zbornico, ki ga bodo podpirali in pospeševali izvajanje enakopravnosti, jedine podloge, na katerej je možno zidati mogočno, nerazrušljivo Avstrijo. Vsem avstrijskim narodom se morajo dati jednake pravice, potem Avstriji ne škodujejo več pojedini glasovi Schönnererjevi. Mej možmi, ki imajo priti v gospodsko zbornico, se imenuje tudi dr. Bleiweis.

V deželnem zboru štajarskem je vlada predložila zbornici dve predlogi, o katerih želi zvedeti mnenje poslancev, namreč: 1. o reformi politične uprave in pa o predružačenju domovinskega zakona. Dr. Radaj je nasvetoval, naj se te dve predlogi izročite v pretresovanje devetim poslancem, ki so se ad hoc izbrali.

Cesarju **Josipu II.** postavljajo se na raznih krajih spomeniki. O tacih prilikah zbornajo ustavoverci vso okolico vkup in potem pošljejo mej nje rutiniranega kričača. Tako počenjanje je skoro smešno. Ali nismo vsi drugi narodi tudi dobri Avstrijci, ali nismo tega pokazali že o raznih prilikah, ali se naši „nikdar premagani vojaki“ niso vselej hrabro bili za avstrijsko ozemlje? Nu, pa saj jih poznamo, ustavoverce. Jedino le za to postavljajo spomenike, da mogo mej svet pošiljati svoje govore o zatiranju Nemštva in kar je še tacih fraz.

Pred kratkim so se zbrali v Ustji v Češkej nemški **liberalni** kmetje. Kak vik in krik je nastal po ustavovernih listih, kako so si obetali že bogatega plena, pričakovali so, da bodo kmetje na poseben način napravljali demonstracije, dajali nezaupnice zdanjej vladi. A kako so se varali! Res je bilo mej njimi nekaj od židovskih žurnalov zapeljanih glavice, a sploh so odločno izrekli, „da stojijo na meji, a ne gledajo čez meje, na dalje so tudi hoteli, da se kmetu pomaga, povzdigne obrt.“ Tudi ti kmetje, na katere je tolikanj zidal ustavoverni izrael, tudi ti kmetje so bili proti devizi: Avstrija mora biti nemška ali je pa ne treba. Ti kmetje so odločno se izrekli proti nameram istih gospodov ustavovercev, ki vedno le gledajo čez meje v Nemčijo. Kmetje ti so prosili kmetu pomoči! Zakaj? Ustavoverne klike pogubno gospodarenje je zagnalo državni voz raz pota, vse je opešalo, kmetijstvo, obrt, — zboljša naj se obrt, so dejali kmetje v Ustji, ker pričakujejo tega od zdanje vlade. Vse jim spodletí tem ustavovercem, kakor našemu gorenjskemu baronu.

Iredentovci v **Dalmaciji** inscenirajo še vedno poulične nemire. Tam doli se z nezasišano perfidnostjo napadajo narodni poslanci, isti poslanci, ki so se o vsakej priliki trudili in se še trudijo, delati za blagor Avstrije.

dveh na pol meblovanih sicer čednih sob obstoječa „štacuna“, prava pravcata štacuna, kajti ven na Markov trg ima velike steklene in na vnanjej strani železna vrata, tako da bi kar lahko začel kako „branjarijo“. To je bilo jedino stanovanje katero sem mogel dobiti v gorenjen gradu, in ker sem bil ravno pri dobrem humorji, mislil sem si, saj veliki filozof Dijogen je stanoval še v sodu, zakaj pa bi jaz ne v „štacuni“ in preselil sem se. Tu je blizu gledališče, kjer imam posla, in pa prijatelj Spectabilis tudi nij daleč, ter me pogosto obiskuje in kratkočasi z neusahljivim svojim humorjem, tako da se počutim še dosti dobro.

25. aprila 1880.

Toliko smijal ko včeraj se uže dolgo nijsem, še danes me vse boli. Prijatelj Spectabilis je imel briljanten dan; tako, da smo skoraj od smeha oboleli. Praznovali smo dohod prijatelja X. iz Ljubljane in marsikaterej butelji vrat zlomili „pri Fajfci“, ter uganili jedno in drugo. Pokregal naju je Spectabilis,

Čudno, skoro nedoumno nam je, kako, da vlada ne poseže bolj eneično v to gnezdo iredentovcev, da jih ne iztrebi, saj je jasno, da je to njihovo početje izdajsko. Kaj hoče pač ljudstvo početi, ko vidi, da nekazneni smejo iredentovci podkopavati državo?

Vnanje države.

Iz Petrograda se piše v „Abendpost“: Pred nekaj dnevi so se tukaj publicirali tehtni „ukazi“. V jednom se več častnikov imenuje, deloma se jim poviša plača. Drugi ukaz zopet naznanja, da je za prihodnje leto 212.000 novincev (rekrutov) treba, torej 23.000 mož menj, ki se bodo pa z 22.000 prostovoljci nadomestili. Dalje se pripoveduje, da se bode vojska ob času miru zmanjšala in da se mnogo nepotrebnih služb odpravi. Stalna vojska se torej od 863.000 mož smanjša na 756.000 mož. S tem bi se prihranilo 9.991.000 rubljev, od katerih se bode pa nekaj porabilo za povišanje plač častnikov, tako da bi cela prišchedena svota znašala 6.500.000 rubljev. Poleg tega se bode še mnogo prišchedilo pri tem, da se ne bodo zidale trdnjave, da se bodo reorganizirale tovarne za orožje in smodnik. Rusofagom se vé da tudi to nij po godu, ne morejo se zdržati, da bi ne govorili o absolutizmu, največjega absolutizma Bismarka pa ne vidijo.

Znano je, da je Gambeta v raznih svojih govorih naglašal, da se mora **francoski** senat reformirati. Zdaj se uže delajo priprave, da se senat deloma prenovi. V januarju prihodnjega leta izstopi tretjina zdanjih senatorjev, mej katerimi je 38 republikancev in 37 nasprotnikov republiki. Prenovilne volitve bodo vodili delegirani občinski svetniki, ki se bodo v ta namen izvolili. Te volitve pa bodo ugodno izpale za republiko, ker se bodo po naključju volili novi senatorji v istih okrajih, kjer imajo zdaj republikanci večino in tako bode izpalo nekaj reakcionarnih senatorjev in se nadomestili z republikanci. Tako se bode senat sam reformiral na naraven način in treba ne bode posilne reformacije. Tako se bode popolnem utrdila republika tudi v senatu.

V Tunezijo se vedno dopošljajo nove francoske vojne moči, a večidel po noči, da se nekoliko prikrije ljudstvu. Tudi je odšlo uže več upravnih uradnikov. Iz tega se sklepa, da bodo Francozi zaseli Tunis. Proti zasedanju je baje bej protestiral, a Francozi se bodo težko kaj menili za njegove besede.

Mej **španskimi** poslanci se je osnovala stranka, katere delovanje je namenjeno na to, da bi se mej Špansko in Portugalsko naredila skupna armada in skupno eolno ozemlje. Če bi se to uresničilo in bi res obe državi jeli skupno postopati, postal bode zopet iberijski polutok močan in meriti se bode smel v blagostanji z drugimi državami. To bi bil velikanski korak.

Berolinski listi objavljajo volilni oklic narodno-liberalne stranke. Na čelu podpisanih stoji Rudolf Benningsen. Ta oklic pravi,

zakaj sva omolknila oba in obljubiti sva morala, da se poboljšava; ali se bodeva v resnici, kazala bode prihodnost. Ko smo se vzdignili proti domu, bilo je uže kasno in bala sva se s prijateljem, ali ne bi sicer jako solidno živečemu Spectabilisu utegnulo vino „v noge“ stopiti. To je izraz čisto nov a situaciji primeren. No drugo jutro, ko sem se še „gugal na postelji prožni“, čujem uže znano trkanje na štacunska vrata. Bil je Spectabilis, ki je trkal na vso moč s svojo palico ter „brundal“: No, ali se ne bo odprla danes štacuna? Kmalu potem prišel je tudi prijatelj X. in nadeljeval se je program prejšnjega dneva, samo da nismo bili več tako krvoločni po vratovih buteljskih, kajti malo so nas vse tri vendar lasje boleli, akoravno smo sicer bili zdrave in najboljše volje. Smeha nij bilo konca ne kraja in prijatelj X. zatrdil mi je pred odhodom, da Spectabilis je res izredno vesel ptič, čemer gotovo vsak pritrdi, ki ga pozna ali osobno ali pa iz pisem njegovih. J. N.

da se bode stranka poganjala za to, da se ohrani ustava in da bode stopala proti vsacemu reakcionarnemu gibanju; dalje se bere, da bode ta stranka glede gospodarstvenih vprašanj vse neizpeljive eksperimenti zavrgla. — Napredna stranka ne misli izdati nobenega oklica.

Poroča se, da hoče **Turčija** iz Ruske in Rumunije izgnanim židom dati varno zavetje.

V Zjedinjenih državah je po smrti Garfielda postal predsednik A. Arthur, dozdani podpredsednik; podpredsedništvo pa prevzeme tačasni senatski predsednik.

Domače stvari.

— (Kranjski deželni zbor.) Na prvem mestu današnjega lista priobčujemo razpravo znanega odličnega rodoljuba o vprašanji, katero je poslednji čas v novinah pretresalo se prav po nepotrebnem. Akoravno se v mnogih točkah ne ujemamo z nazori g. spisovatelja, vendar nismo obotavljali se prijaviti ta spis, ki obravnava stvar, katera je važna dovolj, da se premišlja od vseh strani. Sicer pa bode to vprašanje itak skoro rešeno od tistih, ki so jedini za to poklicani in — odgovorni.

— (Narodna svečanost,) koja v spomin slovenskega narodnega pesnika Štefana Modrinjaka prireja društvo „Sloga“ v zvezi s Središkimi narodnjaki za prihodnjo nedeljo 25. dan t. m. v Središči, obeča baje biti sijajna. Priprave se neki delajo velikanske zanj. Udeležitev obilna domačega in sosednega ljudstva je zagotovljena. Program je svečanosti osnovan tako-le: 1. Pozdrav slavnostnih gostov po g. dr. Geršaku ob 10. uri dopoldne v šatoru. 2. Odhod iz šatora k Središkej podružnici, ondu 3. slovesna sv. maša ob 11. uri. 4. Po maši pri rojstnem domu pesnikovem slavnostni govor g. B. Raiča. Obed, table d'hôte po 1 gl. 20 kr., bode v šatoru na Središkej livadi. Ob 1/2 4. uri narodna veselica: 1. Hajdrih, „Jadransko morje“, zbor. 2. Deklamacija g. V. Dečko v spomin Štefana Modrinjaka. 3. D. B. Ipavic, „Domovina“, zbor. 4. Mašek, „Sanja“, čveterospev. 5. Deklamacija g. Severja. 6. Hajdrih, „Sirota“, zbor. D. G. Ipavic. 7. „Kdo je mar?“ zbor. Mej temi točkami svira godba. Zvečer ples. Svečanost je javna. Ljubljance, ki namerjajo udeležiti se te svečanosti, opozarjamo na slavnostvega odbora dopis, ki ga je te dni priobčil Ljubljanske čitalnice odbor, da se oglase čim prej mogoče.

— (G. dr. Josip Bisiak,) v drugič izvoljeni zastopnik V. volilnega okraja v tržaškem mestnem in deželnem zastopu, je — odložil svoj mandat. Čemu je torej bila vsa komedija, ki je prouzročila domač prepir?!

— (Predrzen tat.) Uže dolgo časa je iz magacina g. J. Matevžeta na Križevniškem trgu kradel bivši njegov hlapec Fran Zupančič. S ponarejenim ključem je odpiral magacin, napolnil žaklje z raznim žitom in jih na vozičku odvažal. Zadnji ponedeljek pa ga je zasačil domači hlapec, ki je uže dolgo pazil nanj. Policija je tatú prijela in odvedla na Žabjak. Ukradeno žito je Zupančič, češ, da ga je prekupil od kmetov, g. Matevžetu — nazaj prodajal: še pred tremi dnevi mu ga je bil pripeljal za 21 gld.

— (Požar.) V torek po noči ob 11. uri pogoreli so g. J. Matevžetu vsa gospodarska poslopja njegovega posestva na ljubljanskem barji. Pogorela je vsa slama, mrva in gospodarsko orodje. Škoda znaša do 4000 gld. in je bila zavarovana. Kako se je ogenj zanetil, je dozdaj neznano.

— (Knjiga za ljudske šole.) Ministerstvo za uk in bogočastje je odobrilo knjigo „Spisje v ljudske šoli“, četrtega popravljenega in po učnih črtežih urejenega natisa, spisal Andrej Praprotnik, nadučitelj in ravnatelj I. mestnej ljudske deške šole v Ljubljani. Ta knjiga ima tri dele. Prvi del obsega spisne vaje (imenovanje, popise, basni in povesti, vezani govor v nevezane besedi, razlaganje pregovorov, poslovic in izrekov, različne izraze in razkladanje). Drugi del ima liste ali pisma (poročilne ali naznanilne liste, prosilne liste ali prosbenice, zahvalnice, čestitke, sožalnice, povabila, posvetovalne liste, opomnice, izgovorne ali opravičevalne liste, odpise in razne liste, poučilo, pisavo ali slog v listih, vnanjo obliko listov, nadpise in naslove). Tretji del kaže opravilne liste in spise (naročbenice, okrožnice, izgovornice, prosbenice, zapise in zapisnike, izpiske, pobotnice, vzprejemnice, hranilne in vozne liste, odpovednice, nakaznice, dolžna pisma, poroštvene liste, odstopne liste, pogodbe, svedočbe, javna oznanila, naznanila po telegrafu in oporoke. „Spisje v ljudske šoli“ četrtega natisa bode dobro služilo našim slovenskim ljudskim šolam posebno zato, ker obsega mnogo tvarine, katera se lahko deli posamnim oddelkom ali razredom kakor kažejo učni črteži. Ugajala pa bode ta knjiga posebno še ponovljivim učilnicam in učiteljskim izobraževališčem, pa tudi sploh vsakemu, ki se vadi v spisji.

Poslano.

Ne sodite prenašlo! Dne 14. t. m. smo imeli tukaj občinsko sejo v hiši g. župana. Po dokončaneji seji prečita sin g. župana ón članek, ki se nahaja v „Slovenskem Narodu“ od dne 10. t. m., št. 205, pod napisom „Poslano“, ki je tako sestavljeno, kakor da bi ga bil občinski odbor pisal, kar pa nij res, ampak bil je uže prej napravljen. Potem začne gospodje odborniki se vé da brez tehtnega premisleka, ali tudi mogoče, da nijso stvari prav razumeli, omenjeno „Poslano“ podpisovati, in kadar do mene podpisanega kakor tudi odbornika vrsta pride, da naj podpišem, odgovoril sem, da nikdar nijsem in ne morem biti čez svoje lastno prepričanje, ako se pa popravi, kar je neresničnega, sem pripravljen koj podpisati. Na to stopi soproga g. župana precj vroče krvi v sobo pred odbor ter jame proti meni blizu tako-le govoriti: Ravno Vi ste krivi onega obrekovanja čez mojega moža! Na to jo pozovem, da naj očitno in odločno izreče, da sem jaz ón članek iz podobčine Križna gora pisal. In glejte, kaj stori zvita ta ženica! Pravi: Prav dosti ljudij pride k nam v krmo in vsak pravi, da ste Vi pisali čez mojega moža. — Ako je tedaj v tem kaj resnice, o čemer pa dvomim, uljudno prosim vse one častite goste in vsacega, kdor bi kaj o tej stvari zoper mene vedel, naj blagovoli očitno in javno izreči, da sem jaz tist članek pisal. Ker mi je pa na mojej časti, kakor tudi na mojem dozdanjem imenu veliko ležeče, prosim uljudno, da naj slavno uredništvo blagovoli svojo pošteno in odločno besedo izreči, ako sem jaz pisal ali kakor koli z dopisnikom v dotiki bil. Odkritosrčno pa rečem, da mi je čez vse ljubi in dragi mir pri srci, a vender nijsem iz železa, pa tudi nakovalo nečem biti, po katerem si daje protest soproga gospoda župana pred občinskim odborom kakor tudi drugod tako neusmiljeno in nesramno udrihati. Nikakor me nij bila volja do zdaj na dan spraviti stvar, katero so razni slovenski in nemški časniki ob času volitve ugrabili, ker se ta stvar tudi moje osebe dotika. Ker sem pa po naključju prisiljen resnico javno dokazati, objavim tukaj, da se je stvar tako-le vršila: Kake pol ure pred volitvijo župana prideta k meni gospoda odbornika Anton Smrdu in Fran

Kovšca in me prvi nagovori blizu tako-le: Mi odborniki smo se zbrali pri Mihi Puci in smo se dogovorili, da bomo tebe volili, ako boš županstvo prevzel. Na to jima odgovorim, da se lepo zahvalim za zaupanje, županstva pa v takem položaji nikakor ne morem prevzeti, prosim, da me ne volite — rajši kazen plačam. Svetujem pa, da naj dozdanji g. župan še naprej županuje, da bode stvar bolj v red spravil, naj se mu določi plače 50 gld. Potem smo šli k volitvi v g. županovo hišo in najstarejši odbornik Janez Bajec pred zbranim odborom ogovori g. župana blizu tako-le: Oče župan, mi smo se domenili, da Vam bomo 50 gld. dodali, da — če ne več, vsaj za jedno leto — še prevzamete županstvo, da boste občinske reči bolj v red spravili. S tem mislim, da je rešena uganka, zaradi katere so nas razni časniki po svetu nosili in občudovali. Zdaj naj svet sodi, kdo je tega kriv. Vam pa, g. narekovelec onega dopisa, svetujem, da se bolj z našimi občinskimi razmerami seznanite, potem boste mogli resnico narekovati. Sicer pa je to vse istina, katero sem pripravljen kadar koli je komu ljubo, s pričami dokazati in zato se tudi s polnim imenom podpišem.

Na Colu, 18. septembra 1881.

Andrej Rován.

Dunajska borza 22. septembra

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76	gld.	65	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	„	55	„
Zlata renta	94	„	30	„
1860 drž. posojilo	131	„	50	„
Akcije narodne banke	830	„	—	„
Kreditne akcije	356	„	50	„
London	117	„	95	„
Srebro	—	„	—	„
Napol.	9	„	35½	„
C. kr. cekini	5	„	58	„
Državne marke	57	„	80	„

Zahvala.

Podpisani izrekamo vsem prijateljem, znancem in sorodnikom, posebno pa častitemu gospodu vodju pripravnice in vadnice in vsem gospodom profesorom, učnikom in pevcem svojo presrečno zahvalo za mnogobrojno spremstvo pri pogrebu našega ljubljene, nepozabljene sina in brata

Antona.

V Ljubljani, 22. septembra 1881.

(542) Žalujoča rodbina Pretner.

Kdor hoče

(389—22)

slabe zobe

ohraniti, izpale nadomestiti z umetelnimi, dobi svet in pomoč pri

Ehrwerthu, zdravniku za zobe, gospodarska ulica št. 1.

Umri so v Ljubljani:
21. septembra: Miha Šebenik, žimničar, 62 let, Čevljarske ulice št. 3, za oslabenjem pluč. — Fran Lavrin, bivši gostilničar, 83 let, Gradaške ulice št. 16, za slabostjo.

Tuji

21. septembra:

Pri **Stonu**: Rothausen iz Pešte. — Töpfer z Dunaja. — Folnegovič iz Zagreba. — Zarnik iz Trnovega. — Fortis iz Zadra. — Pri **Matej**: Heller, Lipite z Dunaja. — Erdödy iz Hrvatskega. — Skala iz Kočevja. — Funk iz Gradca. — Höfler iz Badna.

2000 gld.

lahko na leto zaslužijo gostilničarji in kupčevalci. Brošurica fabrikacij velja 3 gld.; dobi se po poštnem podvzetju: F. Schlosser, Trst. (419—49)

Trgovski učenec

se precej sprejme v jedno veliko prodajalnico na deželi. Mladenič mora biti iz dobre hiše, s potrebnimi vednostimi in zmožen slovenskega in tudi malo nemškega jezika. — Kje? pové opravništvo „Slovenskega Naroda“. (530—3)

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežno zoper nelast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje, kislo podiranje, šolanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve, oper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko. Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešernovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Jos. Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo. Celje: lekar J. Kupferschmid; Kranj: lekar Drag. Šavnik; Kamnik: lekar Josip Močnik.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenici vtisnene besede: Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nimajo teh znakov istinitosti, naj se zavrzijo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (487—4)

Dunajsko zavarovalno društvo na Dunaji.

Jamčevalni fondi:

goldinarjev 4,500.000 avstr. velj.

Dunajsko zavarovalno društvo zavaruje

gratis v prvem letu za dobo 6 let (393—6)

bivališča in gospodarska poslopja, začne se torej vplačevanje premij pri takovih zavarovanjih stoprv v drugem letu, v 5 letne obroke razdeljeno.

Glavni zastop v Ljubljani Glavno opravilstvo v Gradci
pri pri
Jakobu Dobrinu, G. Micori,
frančiškanski trg h. št. 45. gospodarska ulica h. št. 10.